



Vanhentuneen lainsäädännön soveltaminen

ASIAN VIREILLETULO

Hovioikeuden presidentti on 22.4.2020 ilmoittanut oikeuskanslerille, että kärjäoikeus jättäessään 2.10.2019 asiassa R 19/6545 antamallaan päätöksellä nro 2926 epäillyn sakkomääräystä koskevan valituksen tutkimatta oli virheellisesti soveltanut 10.8.2019 tehtyyn tekoon sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 35 ja 36 §:ää sellaisina kuin ne olivat olleet ennen 1.6.2019 voimaan tullutta lainmuutosta.

SELVITYS

Hovioikeuden ilmoituksen liitteenä ovat olleet mainittu kärjäoikeuden päätös, hovioikeuden 26.2.2020 sitä koskeneeseen tuomiovirhekanteluun antama päätös nro 218 (dnro R 20/255), hovioikeuden selityspyyntö 9.12.2019, asian ratkaisseen kärjätuomarin hovioikeudelle 10.1.2020 antama selitys ja kärjäoikeuden laamannin 14.1.2020 asiasta antama lausunto.

Olen tarjonnut selityksensä kerrotuin tavoin jo hovioikeudelle asiasta antaneelle kärjätuomarille mahdollisuuden antaa vielä asiasta selityksensä, jonka hän antanut 17.6.2020.

RATKAISU

Arviointi

Sakkomääräyksen 10.8.2019 tehdystä vesiliikenne rikkomuksesta saanut henkilö oli hakenut siihen muutosta kärjäoikeudelta. Hän oli vaatinut valituksessaan esittämillään perusteilla, että hänelle tuomittujen päiväsakkojen lukumäärää tulisi alentaa.

Kärjäoikeus oli jättänyt valituksen tutkimatta 2.10.2019 antamallaan päätöksellä, jossa soveltaminaan lainkohtina se oli ilmoittanut sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 35 ja 36 §:n. Kärjäoikeus oli todennut ratkaisussaan, että muutoksenhaku tuomioistuimeen oli mahdollista vain mainittujen pykälien mukaisin laissa nimenomaisesti luetelluin perustein. Kärjäoikeuden mukaan mainitun 35 §:n sanamuodosta ja päätöksessä viitatuista lain esitöistä ilmeni, että henkilö, joka oli tunnustanut epäillyn teon sakon antamishetkellä ja hyväksynyt summaarisen sakkomenettelyn, ei voinut enää suostumuksen antamisen jälkeen lopullisen sakkomääräyksen saatuaan saada tuomioistuimeen valittamalla sakkoa muutetuksi sillä perusteella, että se jälkikäteen tarkasteltuna vaikutti tarkoituksettomalta, kohtuuttomalta, aiheettomasti annetulta tai päiväsakon rahamäärän tai loppusumman osalta liian suurelta.

Hovioikeuden presidentin asiasta oikeuskanslerille 22.4.2020 lähettämässä ilmoituksessa toteamalla tavalla 1.6.2019 voimaan tulleen sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (95/2018) myötä kärjäoikeuden asiassa soveltamien pykälien sisältö oli muuttunut siten, että kärjäoikeuden asiassa soveltama sääntely epäillyn valitusperusteista oli poistettu. Teko oli edellä selostetuin tavoin tehty mainitun lainmuutoksen jälkeen. Lain esitöissä ([HE 103/2017 vp](#)) on todettu, että epäilty voi lainmuutoksen jälkeen hakea sakkomääräykseen muutosta vastaavilla perusteilla kuin kärjäoikeuden ratkaisusta valitetaan hovioikeuteen ja valitus näin ollen voi koskea muun ohella hänelle määrättyä seuraamusta.

Hovioikeuden presidentin mukaan vanhentuneen lainsäädännön soveltaminen asiassa oli tullut hovioikeudessa ilmi sattumalta ”erään tutkimusprojektin yhteydessä”.

Selvityksessään kärjätuomari on myöntänyt soveltaneensa asiassa vanhentunutta lakia. Hän oli kertomansa mukaan ollut tietoinen lainmuutoksesta, mutta hänelle oli asiassa epähuomiossa tapahtunut inhimillinen virhe. Hän oli hovioikeuden häneltä pyytämän selityksen antamisen jälkeen hovioikeuteen 29.1.2020 saapuneessa kantelussa pyytänyt virheellisen päätöksen poistamista. Hovioikeus oli 26.2.2020 poistanut päätöksen ja palauttanut asian kärjäoikeuteen.

Kärjäoikeuden laamanni oli asiasta hovioikeudelle antamassaan lausunnossa todennut, että mainitusta lainmuutoksesta oli kärjäoikeudessa asianmukaisesti järjestetty koulutusta ja

tiedotettu tuomarikunnalle. Laamanni on lisäksi todennut, ettei kärjätuomarin hovioikeudelle asiasta antamassa selvityksessä esiin tuoma työmäärä hänen käsityksensä mukaan ole merkityksellinen arvioitaessa tuomarin velvollisuutta tuntea voimassa olevan lain sisältö.

Johtopäätös ja toimenpide

Kärjätuomari on menetellyt asiassa huolimattomuuttaan lainvastaisesti, kun hän on soveltanut vanhentunutta lainsäädäntöä ja sen perusteella jättänyt sakkomääräyksestä kärjäoikeudelle tehdyn valituksen tutkimatta. Hänen menettelynsä asiassa on vaarantanut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeisiin kuuluvan muutoksenhakuoikeuden toteutumista.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Kiinnitän kärjätuomarin huomiota tuomarilta edellytettävään huolellisuuteen lain soveltamisessa.

Pyydän saattamaan päätökseni kärjätuomarin tietoon.

Lähetän päätökseni tiedoksi asiasta ilmoittaneelle hovioikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Osastopäällikkö
Esittelijäneuvos

Petri Martikainen